

**ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА:
ВТРАТИ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ
ВНАСЛІДОК ТИМЧАСОВОЇ ОКУПАЦІЇ
АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ ТА М. СЕВАСТОПОЛЯ¹**

СУТЬ ПИТАННЯ: У результаті тимчасової окупації території АР Крим та м. Севастополя Україна втратила контроль над значною кількістю активів у галузі енергетики як державної, так і приватної форм власності, що завдало значних збитків енергетичному сектору держави.

I. НАФТОГАЗОВИЙ КОМПЛЕКС

Найбільш значною втратою активів є перехід під російський контроль українських державних компаній «Чорноморнафтогаз», «Укртрансгаз» та 17 родовищ Чорноморського шельфу, з яких 11 є газовими, 4 газоконденсатними та 2 нафтовими.

Україна втратила контроль над активами нафтогазового комплексу, розташованого на тимчасово окупованій території та в акваторії Чорного та Азовського морів. Найбільші втрачені державою активи належать ПАТ «ДАТ «Чорноморнафтогаз» та ПАТ «Кримгаз».

Державі в особі Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» належить 100 % акцій ПАТ «ДАТ «Чорноморнафтогаз». Виробничій базі ПАТ «ДАТ «Чорноморнафтогаз» належить:

- берегова виробнича база забезпечення морських робіт та облаштування морських родовищ, що включає комплекс з виготовлення металоконструкцій, платформ, секцій морських трубопроводів тощо;
- спеціалізований порт «Чорноморськ» із судноремонтним комплексом і ділянкою підводнотехнічних робіт;
- технологічний флот із 23 одиниць плавних засобів, зокрема кранових суден, суден забезпечення, аварійно-рятувальних, протипожежних, рятувальних тощо;
- 10 морських газовидобувних стаціонарних платформ і блоккондукторів із розміщеним на них технологічним обладнанням, засобами контролю та зв'язку;
- 4 самопідйомні свердлові установки «Сиваш», «Таврида», «Петро Годованець» та «Незалежність»;

---

¹ Довідка ґрунтується на наукових дослідженнях, зокрема викладених в монографії: Донбас і Крим: ціна повернення : монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна, О. С. Власюка, Е. М. Лібанової, О. М. Ляшенко. – К. : НІСД, 2015. – 474 с., розслідуваннях та публікаціях засобів масової інформації, публічних повідомленнях НАК «Нафтогаз України» та рішеннях судів

- газотранспортна система АР Крим та м. Севастополя, з'єднана з газотранспортною системою України, яка складається з 1200 км магістральних газопроводів, зокрема 282 км морських;

- Глібовське підземне сховище газу загальним об'ємом 3,0 млрд м³ і активним об'ємом 1,5 млрд м³;

- 45 газорозподільних станцій.

Менш значущими активами нафтогазової галузі, які належать державі, є ТОВ «Кримська нафтова компанія» (50 % акцій належать Фонду державного майна України) та ТОВ «Кримтехаснафта», 40,119 % акцій якого володіє Фонд державного майна України.

Втрачено контроль над значною часткою українських ресурсів вуглеводнів. Разом із втратою контролю над активами ПАТ «ДАТ «Чорноморнафтогаз» Україна позбавлена можливості видобутку природного газу, нафти й газового конденсату на наявних видобувних потужностях. Якщо видобуток нафти та газового конденсату цією компанією був незначний і становив менше ніж 100 тис. тонн на рік, то видобуток природного газу в акваторіях Чорного та Азовського морів становив у 2013 році 1,651 млрд м³.

За даними Міністерства енергетики України (у листі до Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим від 23.10.2020) усі активи Державного акціонерного товариства (ДАТ) «Чорноморнафтогаз», що знаходилися на території АР Крим, континентального шельфу і виключної морської (економічної) зони, бухгалтерська, статистична та інша документація перейшли на баланс до незаконно створеного на базі Товариства так званого «Кримського республіканського підприємства «Чорноморнафтогаз».

Всього, за період окупації, станом на 01.01.2020 Україна втратила близько 10,4 млрд м. куб. природного газу і 309 тисяч тонн газового конденсату і нафти. Одним із важливих активів енергетичного комплексу України, що знаходився на території АР Крим, також є Феодосійський морський нафтовий термінал, який був найбільшою нафтоперевантажною базою на півострові та одним із бюджетоутворювальних підприємств Феодосійського регіону. Потужності зі зберігання склали до 25-тисяч тонн палива. Щорічний обсяг перевалки нафтопродуктів складав до 2-х млн тонн на рік. У 2014 році Феодосійський морський нафтовий термінал «націоналізовано» окупаційною владою та внесено у санкційні списки Євросоюзу та США. У 2015 році його ввели до складу незаконно створеного «Кримського республіканського підприємства «Чорноморнафтогаз».

Також, на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь провадять (провадили) свою діяльність (належать до сфери управління Міненергетики): Севастопольський національний університет ядерної енергії та промисловості (м. Севастополь), Виробниче конструкторсько-технологічне

підприємство «Ремтехнологія» (м. Щолкіне), Державне підприємство «Кримський науково-інженерний центр» (м. Щолкіне). Наразі відсутня інформація щодо діяльності даних суб'єктів господарювання.

Станом на кінець 2013 року Україна розробила лише 4 % загальної потужності економічно й технічно доступних родовищ. Поступове освоєння чорноморських родовищ розглядалося як дієвий шлях зниження залежності від постачання газу з Росії, зокрема планувалося збільшення видобутку газу з 1,8 млрд м³ до 5 млрд м³. Загалом запаси на шельфі Чорного моря становлять близько 2,3 млрд т умовного палива, або приблизно 2 трлн м³ газу, а потенційні втрати України внаслідок неможливості розвивати всі активи в Криму та на шельфі оцінені в 300 млрд дол. США².

Загалом, за даними Державної геологічної служби України, станом на 2008 рік загальні ресурси традиційного природного газу в Україні становили близько 4 трлн м³ (з них майже половина на шельфі Чорного та Азовського морів); ресурси нафти оцінювалися в 702 млн т; газового конденсату у 327 млн т³.

Окремим рядком визначаються втрати нетрадиційних запасів вуглеводнів. В акваторії Чорного моря на глибині понад 100 м, за оцінками експертів, перебуває приблизно 43 % запасів вуглеводнів акваторії Чорного та Азовського морів. У довгостроковій перспективі значення можуть набути поклади метаногідратів (запаси понад 7 трлн м³ наявні в акваторії Чорного моря)⁴.

НАК «Нафтогаз України» ініціював арбітражне провадження проти Російської Федерації у жовтні 2016 року на підставі Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації «Про заохочення та взаємний захист інвестицій», більш відомої як українсько-російська угода про захист інвестицій. Усні слухання з питань юрисдикції та відповідальності відбулися у Палаці миру в Гаазі у травні 2018 року.

Арбітраж проти Російської Федерації розпочато за спільною заявою НАК «Нафтогаз України» та шести підприємств Групи Нафтогаз – ДАТ «Чорноморнафтогаз», АТ «Укртрансгаз», ТОВ «Лікво», АТ «Укргазвидобування», АТ «Укртранснафта», ДК «Газ України». Група Нафтогаз

² Через анексію Криму втрати України у ПЕК оцінюють у \$ 300 млрд – Продан [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zn.ua/ukr/ECONOMICS/cezerez-aneksiyu-krimu-vtrati-ukrayini-u-pek-ocinyuyut-u-300-mlrd-prodan-147653.html>

³ Мінеральні ресурси України та світу на 01.01.2008 р. / Державне науково-виробниче підприємство «Геоінформ України». – К. : ДНВП «Геоінформ України», 2009. – 602 с.

⁴ Суходоля О. М. Перспективи та проблеми видобування метану із газогідратів в українському секторі Чорного моря : аналіт. доп. / О. М. Суходоля, С. В. Бегун [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalna-bezpeka/perspektivi-ta-problemi-vidobuvannya-metanu-iz-gazogidrativ-v>

просить Трибунал зобов'язати Російську Федерацію виплатити на користь позивачів 5,2 млрд дол. США.⁵

Найбільший стратегічний інтерес для України полягає у поверненні викраденого обладнання для розроблення шельфових родовищ у міжнародно визнаних кордонах України в Чорному та Азовському морях та забезпечення можливості України у продовженні діяльності з розроблення існуючих і потенційних родовищ.

II. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНИЙ КОМПЛЕКС

На території Криму було захоплено державні та приватні електрогенеруючі потужності, зокрема:

- теплоелектроцентралі (далі ТЕЦ), зокрема Сімферопольська ТЕЦ, Севастопольська ТЕЦ, Камиш-Бурунська ТЕЦ та Сакські теплові мережі встановленою потужністю 144,5 МВт. Ці ТЕЦ належать ПАТ «Кримтеплоелектроцентрально», часткою акцій якого (37,23 %) володіє Фонд державного майна України;

- вітрові електростанції (далі ВЕС) переважно державної власності, зокрема ДП «Донузлавська вітрова електростанція» потужністю 11,60 МВт (ДП НАЕК «Енергоатом»); Тарханкутська ВЕС потужністю 20,05 МВт (ДП «28 управління начальника робіт» Міністерство оборони України); ВЕС ДП «Експлуатаційно-технічне управління «Воденергоремналадка» потужністю 28,22 МВт (Державне агентство водних ресурсів України); Східно-Кримська ВЕС потужністю 2,81 МВт (ДП «Кримські генеруючі системи», Міністерство енергетики та вугільної промисловості України);

- сонячні електростанції (далі СЕС), нещодавно збудовані (224,63 МВт) й ті, що будуються приватними інвесторами;

- лінії електропередач (магістральні та розподільні). Відокремленому підрозділу Кримська ЕС ДП НЕК «Укренерго» належать повітряні лінії (далі ПЛ) загальною протяжністю 1369,4 км та 17 трансформаторних підстанцій 110/330 кВ потужністю 3838,8 МВА. Управління розподільними лініями (сумарна протяжність яких становить 31,9 тис. км; сумарна потужність 270 трансформаторних підстанцій 35/110 кВ сягає 6028 МВА) здійснювали енергетичні компанії ПАТ «ДТЕК Крименерго», що постачало 99,5 % електроенергії споживачам Криму, і ПрАТ «Східно-Кримська енергетична компанія» відповідно 0,5 %. Держава Україна в особі Фонду державного майна

---

⁵ 5,2 млрд доларів – Нафтогаз подав до суду оцінку збитків від захоплення Росією активів групи в Криму - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://chornomornaftogaz.com.ua/novyny/31-5-2-mlrd-dolariv-naftogaz-podav-do-sudu-otsinku-zbitkiv-vid-zakhoplennya-rosieyu-aktiviv-grupi-v-krimu>

України володіє 25 %+1 акцій ПАТ «ДТЕК Крименерго» та 53,974 % акцій ПрАТ «Східно-Кримська енергетична компанія».

За даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі АР Крим у 2013 році у Криму з усього обсягу енергії сонячні та вітряні електростанції виробили 285,8 млн кВт-год, що відповідає 30% загального обсягу виробленої енергії в Криму. Загальна потужність об'єктів відновлювальної енергетики на той період в Криму була зафіксована на рівні 295,5 МВт, включаючи сонячні електростанції 227,3 МВт і вітряні 68,2 МВт.

Загалом захоплення зазначених активів не справляє суттєвого впливу на енергетичну безпеку України, оскільки всі кримські електрогенеруючі потужності разом забезпечили у 2013 році лише 17,2 % потреб електроенергії Криму, інші 82,8 % постачалися з материкової частини України.

ІІІ. СУДОВІ СПРАВИ ТА КРИМІНАЛЬНІ ПРОВАННЯ В КОНТЕКСТІ ВТРАТ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ ВНАСЛІДОК ТИМЧАСОВОЇ ОКУПАЦІЇ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ ТА М. СЕВАСТОПОЛЯ

Україною провадиться боротьба з Росією в міжнародних судах. Наразі тривають два процеси у міжнародних судах, в яких представлені інтереси «Чорноморнафтогазу».

1) Інвестиційний позов поданий до Постійної палати Третейського суду⁶ в м. Гаага 17 жовтня 2016 року від «Групи Нафтогаз» до РФ на підставі Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом РФ «Про заохочення і взаємний захист інвестицій» Арбітраж проти Російської Федерації розпочато за спільною заявою НАК «Нафтогаз України» та шести підприємств Групи Нафтогаз – ДАТ «Чорноморнафтогаз», АТ «Укртрансгаз», ТОВ «Лікво», АТ «Укргазвидобування», АТ «Укртранснафта», ДК «Газ України». Група Нафтогаз просить Трибунал зобов'язати Російську Федерацію виплатити на користь позивачів 5,2 млрд дол. США. РФ не бере участі в зазначеному процесі. 22 лютого 2019 р. арбітражний трибунал ухвалив рішення щодо юрисдикції та відповідальності. Стосовно юрисдикції трибунал визнав обґрунтованими вимоги «Нафтогазу» за українсько-російською інвестиційною угодою та зобов'язання Росії перед українськими інвесторами в Криму. Стосовно відповідальності трибунал визнав, що РФ незаконно експропріувала активи «Нафтогазу» в Криму та порушила свої зобов'язання щодо забезпечення повного і безумовного юридичного захисту інвестицій. 1 березня 2019 року Міністерство юстиції РФ заявило, що РФ не визнає рішення Третейського суду в Гаазі про визнання

⁶ НАК «Нафтогаз України та інші проти Російської Федерації»/Постійна палата третейського суду в м. Гаага/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pca-cpa.org/en/cases/151/>

провини РФ у втраті НАК «Нафтогаз України» активів на території АР Крим. На цей момент триває процес підготовки до розгляду питання про компенсацію втрачених активів

2) Позов, поданий МЗС України до Постійної палати Третейського суду⁷ в м. Гаага 16 вересня 2016 року щодо порушення Російською Федерацією щонайменше 14 статей Конвенції ООН з морського права 1982 року. Зокрема, вимоги базуються на порушеннях РФ щодо видобутку газу на шельфі Чорного та Азовського морів, спецдозволами на користування якими володіє український «Чорноморнафтогаз» та незаконному захопленні й використанні майна та інфраструктури підприємства на території АР Крим та м. Севастополя, у результаті чого заподіяно шкоди АТ «Чорноморнафтогаз» у сумі близько 3 млрд доларів США. 21 лютого 2020 року суд підтвердив свою юрисдикцію щодо розгляду зазначеної справи.

3) Генеральна прокуратура України розпочала кримінальне провадження за фактом протиправного заволодіння майном "Чорноморнафтогазу" на загальну суму майже 15 млрд грн за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 206-2 (протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації) Кримінального кодексу України. Також розслідується кримінальне провадження, розпочате за ч. 2 ст. 240 (порушення правил охорони або використання надр) Кримінального кодексу за фактом незаконного видобутку природного газу⁸.

IV. ВІДНОВЛЮВАЛЬНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ

У зв'язку з тимчасовою окупацією Автономної Республіки Крим (з квітня 2014 року припинено постачання електроенергії до об'єднаної енергетичної системи (ОЕС) об'єктами відновлюваної енергетики АР Крим загальною потужністю – 494,87 МВт, з них: вітроелектростанцій – 87,768 МВт, сонячних електростанцій – 407,09 МВт)⁹.

Вітрові електростанції (далі ВЕС), як вже зазначалося вище, були переважно державної власності, зокрема ДП «Донузлавська вітрова електростанція» потужністю 11,60 МВт (ДП НАЕК «Енергоатом»);

⁷ Спір щодо прав прибережних держав у Чорному морі, Азовському морі та Керченській протоці//Постійна палата третейського суду в м. Гаага/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pca-cpa.org/en/cases/149/>

⁸ Генеральна прокуратура порушила кримінальну справу у зв'язку із захопленням "Чорноморнафтогазу"//[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://104.ua/ua/news/id/generalna-prokuratura-porushila-kriminalnu-spravu--7774>

⁹ Звіт про результати стимулювання та використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел, в Україні за 2014-2015 рр. // Держенергоефективності/ - https://sae.gov.ua/sites/default/files/Report_ES_RE_Ukraine_2014_15.pdf

Тарханкутська ВЕС потужністю 20,05 МВт (ДП «28 управління начальника робіт» Міністерство оборони України); ВЕС ДП «Експлуатаційно-технічне управління «Воденергоремналадка» потужністю 28,22 МВт (Державне агентство водних ресурсів України); Східно-Кримська ВЕС потужністю 2,81 МВт (ДП «Кримські генеруючі системи», Міністерство енергетики та вугільної промисловості України).

Сонячні електростанції. У Криму на момент початку окупації основним власником електростанцій була австрійська компанія Activ Solar, яку пов'язують з братами Ключевими. Компанія керувала чотирма комплексами СЕС і будувала ще два.

На момент початку окупації Криму група Activ Solar побудувала чотири комплекси сонячних електростанцій: «Родникове», «Перово», «Мітяєво», «Охотникове». Станція «Перово» на січень 2012 року була найпотужнішою СЕС у світі – щогодини вона могла видавати в мережу 105 МВт/год електроенергії. Також група будувала СЕС «Владиславівка».

Після початку окупації окупаційна адміністрація скасувала “зелений тариф”, що діє в Україні та встановила вартість електроенергії з альтернативних джерел на рівні 3,42 рубля за кВт/год¹⁰, що орієнтовно в 4,2 раза менше, за ціну такої електроенергії на підконтрольній уряду України території.

«Родникове». Власник електростанції – компанія «Крайміа Солар 4». У російському й українському реєстрах є також компанії «Крайміа Солар 1» і так далі до «Крайміа Солар 5». Усі вони належать двом австрійським фірмам SEE Clean Economic Energy і Black Sea Renewable Energies GmbH. У всіх цих «Крайміа Солар» спільна адреса на вулиці Рубцова в Сімферополі, у чотирьох із п'яти – один директор.

Телеканал «Настоящее время» з'ясував, що у всіх «Крайміа Солар» схожа судова історія. Російський «Фонд захисту вкладників» намагається стягнути з них борги українських держбанків і заарештувати рахунки і майно. Але Верховний суд Росії послідовно відмовив у позовах проти всіх п'яти компаній. У травні 2018 року так званий “21-й Арбітражний апеляційний суд у Севастополі” відмовився арештовувати рахунки фірми «Крайміа Солар 4». Суддя пояснив, що «діяльність ТОВ «Крайміа Солар 4» для вироблення електричної енергії сприяє покриттю дефіциту електроенергії в Республіці Крим».

Таким чином, суд підтвердив, що оформлена на австрійські фірми «Крайміа Солар 4» продовжує виробляти і продавати електроенергію в Криму, порушуючи європейські санкції. Загалом на “держконтрактах” п'ять фірм із назвою «Крайміа

¹⁰ Крим включає сонце і вітер, але генератори багато на цьому не зароблять//Публікація ЗМІ/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kommersant.ru/doc/2540637>

Солар» після початку окупації Криму заробили 42,9 мільйона рублів, або 652 тисячі доларів (до березня 2019 року).

«Охотникове». Зараз одна зі станцій комплексу оформлена на компанію «Оріол Солар». До початку окупації з ним були пов'язані ще три фірми: «Оспрій Солар», «Омао Солар», «Оузіл Солар». Аналогічно до «Крайміа Солар 4», суд відмовив в арешті рахунків і майна «Оріол Солар». Власники всіх чотирьох підприємств – нідерландська Hyperion Netherlands B.V. і кіпрська Milidenio Holdings LTD (деякі з фірм так звані “суди Криму” вже визнали банкрутами).

«Перово». До початку окупації електростанція були оформлені на п'ять структур: «Альфа Солар», «Бета Солар», «Гамма Солар», «Дельта Солар», «Зета Солар». Засновники перших трьох і «Зета Солар» – кіпрська Ournia Commercial і Сергій Розя, якого судили за махінації з російським громадянством. Власник «Дельта Солар» – кіпрська Black Sea Renewable Energies. (Усі п'ять фірм 2018 року так звані “суди Криму” визнали банкрутами. Від початку окупації і до банкрутства підприємства уклали з так званим «Крименерго» держконтрактів на суму 581 мільйон рублів – майже 10 мільйонів доларів).

«Мітяєво». До початку окупації електростанція в селі Мітяєво була оформлена за українським законодавством на приватне акціонерне товариство «Оул Солар». Засновники компанії – згадані вище Hyperion Netherlands B.V. і Milidenio Holdings Ltd. (У травні 2017 року фірма уклала з так званим «Крименерго» держконтракт на 169,8 мільйона рублів або на 2,9 мільйона доларів. Із січня 2018 року щодо «Оул Солар» – так звані “суди Криму” розпочали процедуру банкрутства).

«Ніколаєвка». До початку окупації Криму, за даними розслідування проєктів «Центр протидії корупції», PerWatch! і «Наші гроші», з цим комплексом СЕС були пов'язані фірми «Оріон Солар», «Капелла Солар» і «Кларіон Солар». Усі три компанії, нині діють, оформлені за російськими законами.

У «Капелла Солар» і «Оріон Солар» спільні засновники – кіпрські Milidenio Holdings Ltd. і Krasolena Investment Ltd і. У «Кларіон Солар» серед засновників є Milidenio Holdings LTD і ще одна кіпрська фірма – Koltreso Commercial. (У березні 2017 року «Капелла Солар» і «Оріон Солар» продали так званому «Крименерго» електроенергію на суму 226 мільйонів рублів, або 3,9 мільйона доларів. А в січні 2019 року електроенергію так званому «Крименерго» продавала компанія «Юпітер Солар» – на 84,6 мільйона рублів, це приблизно 1,3 мільйона доларів. Засновники останньої – все ті ж кіпрські Krasolena Investment і Milidenio Holdings).

«Владиславівка». Феодосійське видання Kafanews писало, що 2011 року Рада міністрів АРК виділила по 50 гектарів землі в оренду компаніям ТОВ «Бора Солар» і «Каліпсо Солар», по 40 гектарів – «Канарі Солар», «Кларіон Солар», «Леннет Солар» для будівництва електростанцій. Частка в п'ять-шість

мільйонних відсотка (0.000005–0.000006%) в кожній із компаній належить Milidenio Holdings. У «Бора Солар» і «Канарі Солар» основний власник – Midesiano Investments, у «Кларіон Солар» і «Каліпсо Солар» – Koltreso Commercial, а в «Леннет Солар» – Samelina Investments.

Станцію не ввели в експлуатацію.¹¹

БУРОВІ УСТАНОВКИ НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ»¹²

НАК «Нафтогаз України» упродовж 2011-2012 років видало безвідсоткові позики для ПАТ «ДАТ «Чорноморнафтогаз» для закупівлі самопідймальних плавучих бурових установок. Між ПАТ «ДАТ «Чорноморнафтогаз» та двома іноземними європейськими компаніями у 2012 р. укладено договори на закупівлю двох СПБУ «Петро Годованець» та «Україна» («Незалежність»).

Самопідймальні плавучі бурові установки В312 - «Петро Годованець» (Design: Keppel FELS B Class Design/ Triangular; Unit classification: ABS A1, Self-Elvating Drilling Unit, CDS, побудована у 2010 р. компанією Keppel Corporation (Сінгапур) та В319 - «Україна» (Design: B Class Design/Triangular; Unit classification: ABS A1, Self-Elvating Drilling Unit, CDS, побудована у 2012 р. компанією Keppel Corporation (Сінгапур) належать ПАТ «ДАТ Чорноморнафтогаз» на підставі свідоцтв на право власності від 17.10.2014 за № ПВ003316 та від 17.10.2014 за № ПВ003317, зареєстровані в Регістрі судноплавства України та закріплені за ДП «Одеський морський торговельний порт». Зазначені СПБУ придбані за рахунок безвідсоткової позики, яка надана НАК «Нафтогаз України». Загалом на закупівлю вказаних СПБУ спрямовано 6433948190, 44 гривень (800 млн доларів США).

Самопідймальна плавуча бурова установка «Україна» ідентифікаційний номер ІМО 8771241 належить на праві власності ПАТ «ДАТ «Чорноморнафтогаз» на підставі свідоцтва про реєстрацію власності на судно № ПВ 003317 від 17.10.2014 та свідоцтва про право плавання під державним прапором України (судновий патент) від 17.10.2014 за № КВ 002657 і закріплена за Одеським морським портом.

Самопідймальна плавуча бурова установка «Петро Годованець» ідентифікаційний номер ІМО 9522350 належить на праві власності ПАТ «ДАТ «Чорноморнафтогаз» на підставі свідоцтва про право власності на судно від 17.10.2014 за № ПВ003316 та свідоцтва про право плавання під державним

¹¹ Переховати якнайдалі. Як брати Ключови зберегли сонячні електростанції в Криму//Публікація ЗМІ/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/krymskyj-arxiv-rozsliduvannia-3-2/30332352.html#:~:text=Які%20сонячні%20електростанції%20працюють%20у,Мітяєво%2C%20«Охотникове».&text=Також%20група%20будувала%20СЕС%20«Владиславівка»>.

¹² Ухвала Приморського районного суду м. Одеси від 27 січня 2017 року у справі № 522/1672/17/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://reyestr.court.gov.ua>

прапором України (судновий патент) від 17.10.2014 за № KB 002656 і закріплена за Одеським морським портом.

ГУНП в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі здійснюється досудове розслідування у кримінальному провадженні внесеному до ЄРДР за №12015010000000038 від 14.12.2015 р., за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 5 ст. 191, ч. 2 ст. 244 КК України.

Досудовим розслідування встановлено, що 14.12.2015 р. на сайті інформаційної агенції «Guidhall» викладено повідомлення про те, що дві самопідймальні бурові установки В-312 «Петро Годованець» і В-319 «Україна» переміщено з українського шельфу, де за їх допомогою проводився видобуток природного газу, ближче до тимчасово окупованої території АР Крим.

В ході досудового розслідування, слідчим за участю процесуального керівника, екіпажу корабля морської охорони Державної прикордонної служби України «Григорій Куропятников» (бортовий номер «BG50»), голови правління ПАТ «ДАТ «Чорноморнафтогаз», начальника департаменту НАК «Нафтогаз України» у період з 30.11.2016 по 01.12.2016 здійснено вихід до північно-західної частини Чорного моря до району Одеського газового родовища, де проведено візуальний огляд за допомогою бінокля двох самопідймальних бурових установок.

Зокрема, оглянуто самопідймальну бурову установку, яка в системі «AIC» значиться під назвою «Україна». В ході візуального огляду даної самопідймальної плавучої бурової установки встановлено, що на її борту за допомогою фарби закрашено назву «Україна» та написано фарбою чорного кольору «КРИМ 1». На борту зазначеної бурової установки перебували невідомі особи (озброєні та одягнені у військову форму) і знаходились кранові установки, за допомогою яких здійснювалось перевантаження вантажу, в тому числі здобутого газу, на судно «Федір Урюпін», яке знаходилося біля цієї самопідймальної плавучої бурової установки в Чорному морі.

Ухвалою Приморського районного суду м. Одеси від 27 січня 2017 року у справі № 522/1672/17 накладено арешт на несамохідну самопідймальну плавучу бурову установку В-319 - «Україна» («Незалежність») ідентифікаційний номер IMO 8771241, (Design: B Class Design/Triangular; Unit classification: ABS A1, Self-Elvating Drilling Unit, CDS), побудовану у 2012 році компанією Keppel Corporation (Сингапур) та несамохідну самопідймальну плавучу бурову установку В-312 - «Петро Годованець» ідентифікаційний номер IMO 9522350 (Design: Keppel FELS B Class Design/Triangular; Unit classification: ABS A1, Self-Elvating Drilling Unit, CDS), побудовану у 2010 році компанією Keppel Corporation (Сингапур).

НЕДООТРИМАНІ ІНВЕСТИЦІЇ

У 2012 році консорціум на чолі із ExxonMobil та Shell виграв конкурс із видобутку вуглеводнів на Скіфській ділянці шельфу Чорного моря. Можливі обсяги інвестицій за цим проектом оцінювалися у 10-12 млрд дол., а прогнозований щорічний видобуток газу - у 3-5 млрд кубометрів.¹³

25 вересня 2013 року в Нью-Йорку (США) Кабінет Міністрів України підписав договір про укладення угоди про розділ продукції з розробки Скіфської ділянки шельфу Чорного моря з компаніями ExxonMobil, Shell та OMV Petrum.

За словами міністра енергетики й вугільної промисловості Едуарда Ставицького, відповідно до підписаних документів, будуть розроблені дві свердловини, і, за підрахунками, обсяг газу, що добувається, з них становитиме 8-10 млрд м³ газу на рік.

Міністр спрогнозував, що видобуток газу на Скіфській ділянці може початися через три роки – до 2017 року.¹⁴

Крім того, 24 січня 2013 року Уряд України і «Royal Dutch Shell» підписали Угоду про розподіл продукції на розвідку, розробку і видобуток вуглеводнів на Юзівській ділянці (Донецька і Харківська обл.). Практичний видобуток газу може початися вже з 2015 року. Загальні інвестиції компанії на Юзівській площі оцінювалися в обсязі 10 млрд дол. Проект з видобутку сланцевого газу з «Shell» міг стати найбільшим інвестиційним проектом в історії України. Базовий сценарій «Shell» – інвестиції понад 10 млрд дол., у перспективі – понад 50 млрд дол.¹⁵

Довідку підготовлено аналітично - інформаційною службою, службою з питань реінтеграції та деокупації Автономної Республіки Крим та службою міжнародних зв'язків Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим

¹³ Shell продовжує оціночний етап розробки нетрадиційного газу в Україні//Публікація ЗМІ/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.bbc.com/ukrainian/business/2014/06/140604_shell_donetsk_ukraine_az

¹⁴ Кабмін, ExxonMobil, Shell і OMV Petrum підписали договір щодо Скіфської ділянки//Публікація ЗМІ/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.bbc.com/ukrainian/news_in_brief/2013/09/130925_ek_exxonmobil_shell_ukraine

¹⁵ Павло Шеремета обговорив із Послом Нідерландів в Україні перспективи співпраці двох країн//Публікація ЗМІ/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.me.gov.ua/News/Print?lang=uk-UA&id=83124aa6-4627-4746-823a-37822a9d5381>